

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Dets.—jaan. 1933.—34.

Nr. 2/3

VI aastakäik.

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja P. Kochiitsky.

Toimetuse liige J. Elango.

Vastutav toimetaja H. Roos.

Ilmub koolitöö kuudel, kuus numbrit õppeaastas. Maksab aastas — 50 senti, üksiknumber 10 senti.

Toimetus ja talitus: Tallinn, V. Karja 12, krt. 2. Telefon 458-52.

Kuidas alata ja jätkata 8. võistluskirjutust (-õpingut).

On kuuldavale tulnud häáli, et tuleb organiseerida õpilaste kodust lugemist. Kogutud andmete põhjal loevad lugemisisulised õpilased väga palju pahna. Ometi on meilgi juba sellist kirjandust, mis võiks noori huvitada ja kasvatavalt mõjuda. See kirjandus tuleb aga noortele kättesaadavaks teha. See esiteks. Aga teiseks tuleb noori lugejaid ka tähelepanelikult lugema harjutada.

Neid vajadusi arvestades on koostatud brošüür „Oma tähte otsima!“ Selles on kõige tähtsamad õieti lõpplahendused, kus antakse juhatusi loetud raamatute kohta märkuste tegemiseks. Võib-olla näib esimesel pilgul, et antud küsimustele vastamine on raske. Kuid lõpus on lubatud mõni küsimus ka vastamata jätta. On aga arenenud noori, kes võtavad vaevaks põhjalikumalt loetava lektüüri sisusse tungida, siis on teraviluse mõttes väga hea, kui on vastatud kõik küsimused.

Mida taotlevad brošüüris esitatud küsimused?

Esiteks seda, et oleks üles märgitud loetava kirjatöö nimi ja autor.

Selle järele tuleb lühidalt kokku võtta kirjatöö kõige tähtsam sündmustik ja mõte. Seda tegema peavad õpetajad, resp. ringi juhid õpilasi harjutama. Õpilased kalduvad ikka valguma laiali. Küsimusega, mis ajal võis lugu sündinud olla, tahetakse selgusele jõuda esitatud sündmustiku ajaloolise tausta üle: on lugu lähemast minevikust, ajalooline sündmus, või koguni käesolevast ajast. Edasi küsimuste paar: kes on loos kõige lugupeetavam isik ja kes kõige vastumeelsem? Siin on õpilasel võimalus juurdlemiseks ja arvustamiseks. Üks küsimus annab võimaluse ka

põhjendada, miks pooldatakse teatud isikut. Selle vastuse najal saab jõuda ka selgusele vastaja ideaalide kohta. Küsimus tegelaste ametite kohta juhib kindlaks määrama kirjatöö sotsiaalset tagaseina: kas on tegemist linnakodanikkudega, talurahvaga, töölistega, merimeestega või hulkuritega. Lõpuks tuleb otsustada ka teose stiili üle küsimuse najal — milline koht oli kirjatöös kõige ilusam?

Algkooli V ja VI klassi õpilased peaksid õpetaja kaasabil võima kõikidele küsimustele vastata.

Kuidas aga võiksid nooremad õpilased III ja IV klassist kasutada sama brošüüri koduse lugemise arvestamiseks? — Siin on vajalik juba suurem kaasaaitamine õpetaja poolt. Vihiku valmistamisega saadakse hakkama. Märkuste tegemiseks peab nooremale tegema kergendusi. Raamatu pealkirja üleskirjutamine on kerge asi. Autori nime ülesleidmine ja märkimine ei ole ka raske. Kellest kõige rohkem on hakatud lugu pidama, seda peavad nooremad siiski ka ära vastama, kui nad jutu sisust on õieti aru saanud. Samuti saab ka ära märkida kõige vastikuma tegelase. Innukas lugeja leiab vahest ka ilusamaid kohti. Nende ülesmärkimine vajab õpetaja tuge.

Emakeele, ajaloo, koduloo õpetaja, ringi juht, hooldaja või klassijuhataja võivad seda tehtud tööd arvestada koolitööna. Märkuste jälgimine annab rikkalikke võimalusi õpilaste iseloomude vaatlemiseks. Rohkemgi veel. Kui kohalikkude õpetajate ühingute piirkondades määratakse isik (vaata „Lootusringide“ ümberkorraldamise

kava „Lootusringi Juht“ nr. 1 pkt. 12) või määratakse teatud ringkonda see isik E. Ö. L. Karskuskasvatustoimkonna poolt, kes teeks teatud ringkonnas esialgse kokkuvõtte, mille najal resümeeeritakse keskkohas üldine kokkuvõtte õpilaste koduse lektüüri ja eeskujuks seatud tüüpide üle, siis võiks

tänavune ettevõtte pakkuda mõndagi õpetlikku õpilaste tundmaõppimise, noorsoo kirjanduse leviku ja mõnegi muu küsimuse alal.

Esmajärguline tähtsus tuleb siiski anda sellele seigale, et algkooliealistel noortel oleks lugeda head kirjandust, kust ta võiks häid eeskujusid leida.

Õpilasorganisatsioonide tööst

1932.—33. a. registreerimiskaardi andmeil.

(Järg.)

Töö õpilasorganisatsioonides oli mitmekülgne. Peale töökoosolekute ja võistluskirjutusest osavõtu, mis kaks viimast peaaegu üldised, oli tegevus järgmine (märgitud ringide arv, kus ettevõtte toimus):

kirjavahetus kodu- (12) ja välismaaga (11)	23
kooli ajakirja (või albumi) toimetamine	36
seina-ajakirja toimetamine	32
raamatukogu	1
lugemislaua (ajakirjadega)	12
kirjanduse ja valguspiltide õhtuid	6
kinoohtuid	1
peoõhtuid	29
maskeraade	1
sõprusõhtuid	1
(registreerimata huviõhtuid)	
lugemistunde	1
spordivõistlusi	1
liuvälja korraldamisi	4
mänge	1
ekskursioonid	5
omavahelisi võistlusi (kirj., joon.)	7
aiatöö võistlusi	3
töövihud	1
loodusteadus	1
lindude ja loomade eest hoolitsemine	7
kooli ja kodude ümbruse korraldamine	4
ümbruskonna taimede herbariseerimine	1
ümbruskonna linnunäpunade kogumine	1
vanade rahade kogumine	1
muistendite	1
linnupuuride valmistamine	2
suvekoosolekud	1
toitude valmistamine	1
majapidamine	1
priilõunad kehvemale	1
jõulupuu vaeslastele	1
metsa istutamine	1
lennukite mudelite valmistamine	1
foto harrastus	1
suurmeeste elulugudega tutvum.	1
salkade süsteemil töötamine	1
(käsitöö, spordi, samariitlaste, aednikkude, tehnikute) jm.	

Takistustest tööl märgitakse, peale üldtuntud koondatud klasside, ruumide puuduse, kauguse, õpilaste nooruse ja ümbruse ning kodude halva mõju, veel: liikmemaksu tasumist, õpetajate ja õpilaste passiivsust, kirjanduse puudust ja ainelist kehvast.

Soovidest väärivad erilist märkimist: õpilasringid koondugu (on teostunud ja teostub senisest veel rohkem sel aastal!), antagu selgeid ja ühtlasi juhiseid (käsiraamat kavatsusel!), juhiseid töös väikeste lastega, kursusi juhtidele, instrueerimiskoosolekuid õpet. ühinguis, väliskõnelejaid, teiste töid avaldada „L. Juhis“, kirjandust ja materjale lootusringlastele, näidendeid, ettekandeid, raadiotundeid kavu avaldada „L. Juhis“, jätkata „L. Juhis“ ja võistluskirjutuste toimetamist, „L. Juht“ ilmugu sagedamini, toogu lisalehe ringlastele ja muud. On mitmeid tänuavaldusi võistluskirjutuse korraldamise jm. eest.

Vilistlased töötavad kaasa lootusringidega kuues koolis. Kuigi ka varem vilistlasi lootusringidel oli, siis kaastööst laiemas ulatuses kuulduv esimest korda selleaastases aruandes.

Erinevad üldiste hulgas on kolm registreerimiskaarti. Esimesel neist on: „Lr. on kavatsatud iga aasta asutada, kuid vanemad ei luba lastel töötust anda ja puudub raha liikmemaksuks.“ Need põhjused ei ole kuidagi takistavad: esiteks, lootusringides ei ole sunduslik töötuse andmine, küllalt on tahtest põhikirja kohaselt elada (ja seda ometi ei keelata); teiseks — ka liikmemaks ei ole sugugi sunduslik.

Teise kaardi esiküljel on tühi, teisel küljel on: „Lr. asutamiseks pole leitud enam tarvidust olevat... teotsevad juba mõnda aega 2 karskusorganisatsiooni: karskusselts ja karskustoimkond. Ka on väikeses... vallas teotsevate seltside arv nii suur, et nende juurde-asutamiseks nad kõik kiratsema jääksid. Pealegi on õpetajad viimse ni nende tegevusse kistud.“

Vaevalt siin on vaja kommentaare. Kolmandal kaardil ei ole ka muid andmeid kui

alljärgnevad „tõesõnad“: „Õpilaskoondisi, mis õige ruttu kasvavad noorsotsialistlikeks — poliitilisteks organisatsioonideks, ei pea ma soovitatavaks. Meie kooli õpetajad on kõik karsked ja juhivad õpilasi igal võimalikul juhul karskuse aate poole.“

Vastused on saadetud neile koolidele, kus leidis küsimusi üksikult vastamiseks. Avaldades tänu kaardi täitjaile, püüab Toimkond esitatud soove võimalust mööda arvestada.

(Lõpp.)

Õpilasingide käsiraamatu ootel.

Sügisel tekkis mõte ühiselt E. N. P. Ristiga koostada õpilasingide käsiraamat, mille järele üldiselt vajadust tuntakse. Põhimõtteline kokkulepe saavutati varsti E. N. P. Risti ja E. õp. Liidu vahel, mille järele koostati raamatu sisu, kava ja kalkulatsioon.

Mõistetavalt peab käsiraamat mahutama endasse ka õpilasingide organi-

satsioonilise osa. Selle viimase asjus tuli nüüd aga seisak käsiraamatu töös, sest E. N. P. R. Muraste kursustel valitud komisjoni poolt koostatud kava anti uueks läbitöötamiseks ja kooskõlastamiseks 30. oktoobril toimunud E. N. P. R. koolikoondiste juhtide kongressi sooviavaldustega. Seni pole see töö veel lõp-
nud.

Õpilaste organisatsioonide korraldus.

„Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teatajas“ 5. dets. 1933. a. nr. 14 avaldati õpilaste organisatsioonide korraldus (23. nov. 1933. a. nr. 31762).

Suuremaid muudatusi see korraldus lootusringide ellu ei too. Õpilaste organisatsioonide koolis nimetatakse edaspidi õpilaste ringideks.

Endises korras registreerib ringid õppenõukogu, kinnitab põhikirja ja määrab hooldaja. Hooldaja nimeks on aga edaspidi ringi vanem.

Kaks esimest paragrahvi määravad ringi eesmärgi ja iseloomu:

§ 1. Õpilaste organisatsioonide eesmärgiks on kasvatada õpilastes algatusvõimet ja idealistlikku ilmavaadet, arendada õpilaste kohusetunnet iseenda, kaasõpilaste, ühiskonna ja oma isamaa vastu, kaasa mõjuda õpilaste moraalse ja intellektuaalse tasapinna tõstmiseks, vaimlise ja füüsilise arenemise soodsate tingimuste soetamiseks ning oskuse arendamiseks.

§ 2. Õpilaste organisatsioonide võib asutada kirjanduse, laulu, muusika, spordi, näitekunsti, karskuse, kasvatus- ja ühistegevuse, oskuste, teaduste ning üldse teistel enesearendamise sihte taotlevatel aladel.

Viienda paragrahvi järgi algkoolide õpilased võivad koonduda ringidesse ainult oma kooli juures.

Muidugi ei takista see lootusringi mõtelist kuuluvust ühisesse lootusringide perre, mille üldiseks juhtivaks keskkohaks on E. Õ. L. vastav toimkond. Samuti muidugi ka E. N. P. R. koolikoondiste kuuluvust neid üldiselt juhtivasse keskk kohta — E. N. P. Risti. Tegelikult on ja jäävad ju lootusring ja E. N. P. R. ühe kooli juures ja selle kooli juhtimisel teotsevaks õpilasingiks.

Küll aga tuleb § 5 arvestada sel korral, kui tahetakse mingisugust koolidevahelist kogunemist teostada, nagu see on mõeldud lootusringide ümberkorralduse kavas p. 13 (v. „L. J.“ nr. 1 1933. a.). Sel puhul tuleb nõutada vastava koolivalitsuse luba, nagu seda näeb ette järgnev

§ 12. Õpilaste pidude, laagrite ja teiste koosolekute korraldamiseks, millest võtavad osa mitme kooli õpilased, on vaja maa- või linnakoolivalitsuse luba, kui need kogunemised on määratud ühe koolivalitsuse piirkonda kuuluvate koolide õpilastele.

Ringide asutamise eest teatab koolijuhataja vastavale koolivalitsusele, ühes andmetega ringi asutamise aja, ringi nimetuse ja ringi eesmärgi kohta (§ 10).

See korraldus on maksev ka enne selle korralduse avaldamist asutatud õpilaste organisatsioonide kohta (§ 16).

Sellepärast hoolitsegu kõik lootusringide ja teiste õpilasingide vanemad, et nende koolijuhatajad teataksid olevate ringide asutamise aja, ringi nimetuse ja ringi eesmärgi vastavale koolivalitsusele.

Õpilaste organisatsioonide korraldus toob aga, peale senise ringide elu ühtlase korralduse, kaasa midagi täiesti uut. See on § 6, mille järgi võib algkoolide juures asutada noorterlinge, mille liikmeiks võivad olla koolikohustuse täitnud noored kuni 18-aastaseks saamiseni, kusjuures noorterlinge ülesandeks on jätkata käesoleva korralduse §§ 1 ja 2 tähendatud eesmärgi taotlemist. Noorterlingi asutamine ja korraldamine on

täiesti sarnane õpilasingi asutamisele ja korraldusele.

Seega on siis kõrvaldatud raskus, mis seni takistas koolilõpetanute koonnumist kooli juures. See on rõõmusõnum kõigile ringide vanemaile. Järgnegu sellele oodatud loale nüüd hoogne noorte kogunemine kooli juurde. Sellest korraldusest peale olgu meil kaks kindlat juhtlauset:

Iga kooli juurde üldkasvatustlike sihte taotleb õpilasing!

Iga kooli juurde üldkasvatustlike sihte taotleb noortering!

Niisugune üldkasvatustlike sihte taotleb ring on lootusring, kus kõik huvialad leiavad harrastamist.

Õpilasingide normaalpõhikiri.

Ühes õpilaste organisatsioonide korraldusega on samas „Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teatajas“ avaldatud ka õpilasingide normaalpõhikiri. Lisatud kaaskirjas on öeldud, et see põhikiri on koostatud nii, et õppenõukogud, registreerides õpilasingi, võiksid selle tegevust rajada normaalpõhikirja eeskirjadele ilma erilise põhikirja nõudmiseta ja kinnitamiseta. Muide on aga normaalpõhikiri mõeldud õpilasingide põhikirjade koostamise kergendamiseks ja juhiseks õppenõukogudele nende põhikirjade kinnitamisel. Samadel alustel võib tähendatud normaalpõhikirja tarvitada ka noorterlingide asutamisel.

Normaalpõhikiri sisaldab 32 paragrahvi. Toome sellest mõne olulisema nõude.

Ringi eesmärgiks, peale varem märgitud nõuete täitmise, on märgitud veel kaasaaitamine vaesemate õpilaste abistamisel.

Põhjendatud asjaoludel võib ringi tegevus toimuda väljaspool kooli ruume ja asutisi ning erandjuhtudel võivad ringi tegevusest võtta osa ka isikud väljaspool kooli, ringi vanema igakordsel loal.

Peakoosoleku kutsub kokku ringi juhatus vähemalt kaks korda õppeaastas.

Juhatus valimine ja liikmete kustutamine nimestikust ($\frac{1}{2}$ hääleteenamusega) toimub kinniselt. Muud otsused hääletatakse kinniselt ainult siis, kui seda nõuab 5 liiget.

Juhatus koosneb vähemalt kolmest liikmest: esimees, sekretär ja laekur. Juhatus valitakse õppeaasta alul üheks aastaks.

Rakendusraamatuid nõutakse: peakoosoleku, juhatuse ja revisjonikomisjoni protokollide raamat, liikmete nimestik, inventariraamat ja kassaraamat. Nende raamatute leheküljed on nummerdatud ja lehekülgede arv kinnitatud ringi vanema poolt.

Revisjonikomisjon on kolmeliikmeline ja valitakse õppeaasta alul üheks aastaks. Komisjon valib endale oma liikmete hulgast esimehe. Revideerimist toimetatakse vähemalt kaks korda aastas, nendest üks kord kooliaasta lõpul. Revideerimisel peavad koos olema kõik kolm liiget.

Peakoosoleku ja juhatuse otsused loetakse maksvaiks pärast kinnitamist ringi vanema poolt.

Õppeaasta lõpul võtab ringi vanem suviseks õppevaheajaks oma hoole alla ringi kirjavahetuse ja varanduse.

Ringi tegevuse lõpetamise otsustab peakoosolek $\frac{2}{3}$ häälteenamusega ringi vanema või juhatuse ettepanekul. Likvideerijaks on ringi juhatuse ühes revisjonikomisjoniga. Varandus läheb koo-

lile või mõnele teisele koolis töötavale ringile.

Tumedaks jääb § 11: Iga õppejõud on vähemalt ühe oma kooli ringi toetaja liige.

Arvustusi ja ettepanekuid lootusringide ümberkorralduse asjus.

E. N. P. Risti koolikoondiste juhtide kongressil 30. oktoobril oli päevakorras ka E. N. P. R. ümberkorralduse kava, mille üldisemad jooned võetud aluseks ka kavatsetud lootusringide organisatsioonilistele muudatustele.

Kongressil kava kohta üksmeelsele otsusele ei jõutud. Juba vähene liikmete arv, mis asja arutusel kongressi lõpul veel mõttevahetusest osa võttis, ei võimaldanud vajalikku selgust selles küsimuses. Ka läksid arvamused lahku põhimõttelises küsimuses: kas on vajalik liikmete liigitus astmeliselt.

Toimetusele saadetud arvustavatest märkustest avaldame alamal olulisema.

Nimetusi „taotleja“ ja „junior“ ei peeta sobivaiks. „Taotlejal“ leiab J. Uustalu olevat „kõlalisel suguluse tagumisega“, junior võivat saada halvapäälise moonutusi, salk ja rühm olevat „midagi füüsiliselt aktiivset“. Algaja kõlbavat.

J. Uustalu teeb ettepaneku „taotlejate rühma“ nimetada „tilluillide rühmaks“. Teine aste oleks „noorterühm“, kolmas — „pürgijate rühm“. Tema poolt E. N. P. Ristile saadetud kavas on need nimetused teisiti: „väikelaste ring“, „algajate ring“ ja „noorte ring“.

Nimede leidmisega on mõistetavalt raskusi, uutena on need kõlalisel võõrad. Üldiselt võiks siiski leppida „Muraste komisjoni“ kavas esitatud nimedega. Taotleja on tuletatud hästi, sest taotlema on midagi kätte saada püüdma, nagu seda tõesti teevad ka õpilased-kandidaadid, kes tahavad saada ringi liikmeiks. Kõlaline sarnasus pole sugugi segav, harjutatakse kohe. Algaja liige on liige, kel veel kõiki õigusi ei ole. Kui juniori ära jätta, siis võiks ju ka algajat noorliikmeks nimetada, kuid ei näe selle erilist paremust siiski. Juniori võib ju lõpuks ära jätta ja täisõiguslikke liikmeid eriliselt

mitte nimetada (lootusringlane, ringlane). Esijunior nimetuse järele on veel vähem vajadust, ei ole vahest vajalik see eraldaminegi täisõiguslike liikmete hulgas.

Ei saa pooldada J. Uustalu nimetusi. Esiteks, lootusringi ja E. N. P. R. liikmete nimetuse ühtlust tuleb tõsiselt pooldada. Teiseks, „tilluilli“ (ka „väikelaste“) ei ole 8—10-aastastele õpilastele enam kohane, see kõlbaks ennekooliealiste küll, kui neid taotlejatena tahetakse koondada. Pürgija on võõras sõna, kõlalisel ja mõttelisel mitmeti tõlgitsetav. E. N. P. Ristile soovitatud „noor“ juniori asemel ei kõlba siiski, algaja ja noor ei ole mõistetavalt eraldatavad astmed (junior, kui võõra keelne, ei sega). Noortering on uute HSM-i korralduste kohaselt nüüd hoopis isesugune mõiste. Ja noor lootusringis II astmena, E. N. P. Ristis III astmena ka ei lähe.

Nii tuleks vist küll jääda nimetuste juurde: taotleja — kui kandidaat, algaja — kui noor liige ilma mõnesuguste õigusteta — ja täisõiguslik liige ilma erilise nimeta (junior võiks küll vahest ära jääda), keda võib vajaduse korral lühidalt nimetada ringlane või lootusringlane.

Lootusringi normaalkodukorra kava, mis J. Uustalu koostanud, ei too olulisi muudatusi „L. J.“ nr. 1 avaldatud ümberkorralduse kavale. Nimetada võiks lootusringlase kohustuste määramist, astmelise tõusu juures kahe soovitaja nõudmist ja salga juhi määramist lootusringi juhatuse poolt. Rühm ja salk on seal nimetustena jäetud.

Rühma ja salga nimetused ja mõisted ei rahulda täiesti, eriti salk nagu ei sobiks. Võiks ehk vahest „salga“ asemel „rühma“ nime kasutada, kuna kohasem nimi „ring“ ei ole päris sobiv lootusringile. „Rühmale“ praegu-

ses mõistes tuleks siis leida uus nimi (osakond, jaotus, kogu...).

Rühm praeguses mõistes on õpilased ühes klassikomplektis. J. Uustalu kavvas on aga rühma mõiste astmelise liigituse mõistele vastav. Taotlejad moodustavad omaette rühma, kui nad on alla 10 a. vanad (I—II kl.), kuna hiljem ühes rühmas on taotlejad, algajad ja täisõiguslikud liikmed; nii on siiski parem.

Nimetus „rühmavanem“ tuleks muu-

ta „rühma juhiks“, et eraldada õpilasi-juhte õpetajast-hooldajast, keda uue HSM-i korralduse järgi tuleb nüüd nimetada „ringi vanem“.

Salga juhtide valimise asemel võiks eelistada nende määramist (soovijate hulgast) ringi vanema poolt. Ka võiks algajaid määrata salga juhtideks sel korral, kui oma rühmas ei ole täisõiguslikke liikmeid veel.

Uusi ettepanekuid ja arvustusi palutakse veel saata!

Töö õpilasingides.

Mitte kunagi haige.

Ameerika laeyal küsis kapten kord ühelt reisijalt, kas ta klaasitäit konjakit ei sooviks.

„Ei, tänan väga“, ütles see, „konjak ei ole minule sünnis.“

„Ei ole sünnis! Mis teie sellega mõtlete?“

„Seda, et ma iialgi viina, rummi, konjakit ja ka lahjemaid joovastavaid jooke ei tarvita.“

„Aga, kulla härra, mis teie siis joote?“

„Ainult vett.“

„Mis teie söögilauas joote? Näiteks einelauas?“

„Vett.“

„Mis lõunalauas?“

„Vett.“

„Aga õhtusöögil?“

„Vett.“

„Aga mis teie siis joote, kui haige olete?“

„Ma pole iialgi haige olnud.“

(Kogust „Päikese poole.)“

Arno jõulud.

Kui saabusid talvekuu pimedad päevad, äratas ühel hommikul ema Arnot: „Poiss, tõuse õige kähku üles! Näe, kell juba kaheksa ligi — hilined viimaks kooli.“

Arno ajas enda istukile: Ta oli alati kärmas sõna kuulama. Kuid täna vajus tema pea padjale tagasi.

„Ema, mul nii halb: pea käib ringi, valutab...“

Uuesti katsus ta tõusta, kuid ei saanud — süda pööritas. Jõuetult langes ta jällegi asemele.

Ema nägi, et Arno tervis ei olnud korras, tõi kraadiklaasi, pani selle talle parema käe kaenlaauku. 38,9° näitas soojamõõtja. Arno oli tõsiselt haige.

Mõnd iseäralikku haigust küll Arnole ei tulnud. Gripp tal oli, üsna süütu

haigus, mis siiski sundis seekord poisikese nädalaks koju jääma. Ka kodus õppida haigus ei lasknud. Arno oli päris hea õppiija, kuid jäi nüüd paratamatult teistest maha.

Kui ta nädala pärast kooli läks, oli juhtumisi just arvutamise klassitöö. Ega see olnud Arnole harilikkes oludes raske, kuid teised olid nädala jooksul uuesti harjutanud korrutamist, kinnitanud oma 1×1 teadmusi, mida aga Arno haiguse ajal ei saanud teha. Ei olnud siis ka ime, et Arno klassitöö hinnati nõrgaks.

Emakeeletunnis oli antud laul õppida. Seda Arno ka ei olnud õppinud. Õpetaja ees ta vabandanud ei olnud, arvates, et õpetaja isegi teadis tema haigust ja koolist puudumist.

„Kui sa nii hooletu mul oled, saad jõuludeks nõrga!“ ütles õpetaja.

Need kaks nõrka hinnangut ei andnud Arnole enam hingerahu.

„Saan viimaks jõuludeks kaks nõrka. Isa pahandab, ema on kuri! Jõulukingist jään muidugi ilma... Halb lugu! Miks jäin haigeks!“

Öösel nägi Arno und: ta oli koolis; jagati parajasti teatelehti jõulude eel. Õpetaja pöördus Arno poole ja ütles:

„ $2 \times 2 = 4$. Ükskordühte sa ei oska, nüüd sul 2×2 nõrka. Palju on 2×2 ?“

Arno oli ehmunud, läks päris segaseks ja vastas: „5!“

Naeris õpetaja suure häälega ja ütles: „Viis! viis! Näe, ongi teisel viis nõrka. Ma üht nõrka enne ei pannud tähelegi. Tõesti, sul on viis nõrka. Need teenivad küll viieharalist vitsa...“

Arno nuttis häbi pärast. Seal korraga kadus õpetaja. Tema asemel on isa. Isal on suusad käes, ilusad uued suusad. Ta on need suusad toonud Tallinnast ja tahab neid Arnole kinkida.

„Noh, poiss, kas töid koolist ka hea tunnistuse?“ küsib isa.

Värisedes annab Arno teatelehe isale. See paneb prillid ette ja vaatab.

„Mis?“ hüüab ta vihaseks: „sul on seitse nõrka!“

Arno ise vaatab kokkumullilt oma teatelehe poole: seal korraga ei paistagi enam ühtki muud hinnangut kui „nõrk“, „nõrk“, „nõrk“... Isa on nii vihane, et viskab suusad prahvatades vastu põrandat puruks.

Arno ärkas. Oli hommik. Ema küsis:

„Poisu, ega sa ei ehmunud? Ma tõin ahju jaoks puid ja viskasin liiga kõvasti nad maha...“

Ei, poiss ei olnud puude pärast ehmunud, kuid küll nende nõrkade pärast, mis tegid ringmängu teatelehel.

Hirmuga ootas nüüd Arno koolitunde:

„Vahest ütleb jällegi õpetaja: saad nõrga!?“

Kahekordse hoolega õppis Arno. Ükskordüks oli sulaselge. Emakeelsed laulud olid hästi peas.

Klassis tõstis Arno hoolega kätt. Ta ootas, et teda küsitakse, kuid õpetajad nagu ei hoolinudki enam Arnost. Mõnikord lasti teda anda mõni lühike vastus, kuid pikemalt ei lastud teda kunagi vastata.

„Õpetajad ei usu enam, et ma veel korralikult suudan vastata! Hirmus on, kui jõuluks tulebki tunnistus täis nõrku!..“

Nõrgad kihutasid Arnot taga ööd ja päevad. Kord — käes oli juba jõulukuu — nägi Arno jällegi imelist und:

Arno oli pannud endale uue nokaga mütsi pähe ja kõndis kodus karjamaal. Korraga hakkas üks tige pull teda taga ajama. Arno jooksis suure hirmuga kõrge kuuse poole. Väledasti ronis ta kuuse otsa, kuid uus müts kukkus alla ja just härjale sarvede otsa. Silmi jõllitades tõstis härg oma pea kõrgele ja Arno nägi mütsinokal kuldtähtedega pealkirja: „Nõrk!“

„Ega see head ei tähenda!“ mõtles Arno ärgates. Hirm nõrga hinnangu pärast kasvas veelgi suuremaks.

Ja viimaks läks asi hoopis hulluks. Jõulukuu algus oli lumeta ja sellepärast vankrid väljas. Veeres üks määrimata ratastega vanker mööda teed, kriukus ise. Arno jäi seda häält kuulutama:

„Nõrk-nõrk! nõrk-nõrk!..“ kuulis Arno vankrit häälitsevat.

Öösel tõusis torm. Sadas lund. Tuul ulus akna taga. Arnole näis ka tuuleulumisest kuulduvat pikaldast: „n-õ-r-k! nõrgalt vastad!“

Seal löi korraga tuul ühe aknaluugi kolksudes vastu seinu. Aga see ei olnudki kolksumine, vaid õige järsk ja jäme hüüe:

„Nõrk!“

Uus kolksatus. Veel tugevamini kuuldus Arnole:

„Nõrk!“

Igas häälituses kuuldus see kohutav sõna. Igas kirjutises paistis ta Arnole vastu.

Arno pigistas kõrvad kinni ja õppis. Üksnes õppides unustas ta nõrga-peletise. Ikka rohkem tõstis Arno klassis kätt. Aga ikkagi ei lastud teda pikemalt vastata. Mõnikord palus Arno:

„Õpetaja, küsige ometi ka mind. Ma oskan nüüd alati vastata!..“

Kui õpetaja oli heas meeleolus, vastas ta:

„Kannata! Pean teisi ka küsima!“

Teinekord vastas õpetaja:

„Ole rahulik! Tean ise, millal keda vaja küsida!“

Jõulu eel oli arvutamises jällegi klassitöö. Omateada oli Arno kõik tei-

nud hästi. Vihu sai ta peagi kätte, kuid hinnangut seal ei olnud.

„Kes teab neid õpetajaid või nende nõudmisi? Vahest hinnati mu töö jällegi nõrgaks? Vigu ei näi küll olevat...“

Seal kõlises kell tunni lõpetamiseks ja Arnole kuuldus see nagu tuulelumi sel öösel pikaldase „nõrgana“.

Nuttes jooksis Arno matemaatika-õpetajale järele.

„Mis sul on häda?“ päris õpetaja.

„Kas ma saan jõuluks ikkagi nõrga?“ küsis Arno.

„Kes sulle seda ütles?“ küsis omakorda õpetaja.

Arno selget vastust ei saanud ja nõrga-hirmust ja vabanenud.

Enne jõulu pidi koolitöö lõppema neljapäeval, kuna jõululaupäev oli pühapäeva peale langenud. Kavatseti nõnda, et hommikupoolikul antakse lastele teatelehed kätte ja õhtul peetakse koolijõulupuud. Klassijuhataja teatas, et need lapsed, kes tahavad saada jõulukinke, toogu selleks natuke raha, senti 30.

Arno rääkis sellest ka isale. Isa pakus pojale kooli viimiseks raha, kuid poeg ei võtnud vastu, vaid vastas:

„Isa, ma ei tahagi minna jõulu- puule!“

Isa nägi, et Arno oli näostki väga murelik.

„Mispärast ei taha sa koolijõulu- puule minna ja oled nii mures?“

Arno, 10-aastane poisike, puhkes nutma:

„Isa, ma kardan, et saan väga halva tunnistuse!“

„Kes sulle seda ütles?“

„Isa, tead, kui ma olin haige ja tervenedes läksin kooli, siis ma ei osanud arvutamist ja ei olnud õppinud laulu ja sain nõrgad. Sestsaadik mind ei tahetud enam küsida. Ma kardan, nad kirjutavad mulle nõrgad...“

Isa vaigistas küll poisikest:

„Mine-nd ikka! Ega õpetajad ometi ole mõned kivid, mis midagi ei näe ega kuule. Minu teada oled sa nüüd ju alati hoolega õppinud oma ülesandeid. Ma arvan küll, et sa vähemalt rahuldava saad...“

Arno süda läks nüüd natuke kergemaks, kuid päris kergeks ikkagi mitte.

Ka unenäod vaevasis endiselt.

Viimaks saabus kardetud päev. Hommikul puhus jällegi kange tuul ja tuiskas.

„Näe, ilmgi halb. Tuleb mul vististi halb päev!“

Kaks kilomeetrit oli kõndida, siis jõudis Arno kooli. Süda tuksus iseäralikult. Arno oli täna haruldaselt hajameelne. Et hommikuti oli alles pime, siis põles lamp esimeses tunnis. Arno astus klassi oma kaasõpilaste juurde ja teretas neid:

„Tere õhtust!“

Klassisoliigid pistsid laginal naerma ja hüüdsid:

„Näe meest, kes hommikust teeb õhtu. Kui mitte muud, siis kodulugu peaks sul küll tulema nõrk: sa ei tunne õhtu ja hommiku vahet veel!“

Arno ahastas...

Kolmandasse tundi hilines õpetaja tugevasti. Viimaks ta tuli, teatelehed käes. Tähtsa näoga asus õpetaja laua juurde ja kõneles:

„Siin on nüüd, lapsed, teie pooleaasta töö hinnang. Siin on halbu ja häid teatelehti. Mis teie arvate, lapsed, kes saab kõige parema tunnistuse?“

Arvati üht, arvati teist. Keegi ütles:

„Arno...“

Teine vastas:

„Teda arvasin minagi, aga ei julgenud öelda, sest täna hommikul ajas ta õhtu ja hommiku segamini.“

Õpetaja ütles:

„Teie olete hästi öelnud. Arnol on tõesti seekord kõige parem tunnistus!“

„Aga ta sai kord ju nõrga...“ ütles üks tüdruk.

„See ei olnud Arno süü: ta tuli pärast rasket palavikku kooli ja ei saanud loomulikult haiguse ajal õppida. Aga nägite, kuidas ta pärast hoolega õppis; ikka oli käsi püsti ja alati võis talt loota vastust... Säh, Arno, oma teateleht, küll su vanemad rõõmustuvad seda nähes. Ole ka edaspidi nõndasama hoolas, õpi hästi!“

Nagu kivikoorem veeres nüüd Arno südamele. Käed värisesid, kui ta teatelehte hoidis. Silmade ees läks kirjuks. Nüüd pidasid pillerkaari teatelehel head.

„Noh, poiss, millise töid ka tunnistuse?“ küsis isa.

„Isa, palun, vaata, siin ta on!“ vastas Arno. Isa vaatas ja ütles:

„Eks ma öelnud? Vaata, tubli poiss oled olnud. Eks jõuluvana pea sind selle eest ka meeles. Aga läki nüüd varsti koolijõulupuule!“

Koolijõulupuule läks Arno nüüd tõelise heameelega. Vahepeal oli ilmgi läinud ilusaks. Õhtutaevast punetas päikese loojakul imeilusalt.

Pühapäeva õhtul oli kodus jõulupuud. Arno oli olnud neil päevil muretu nagu laps kunagi ja ootas aega, mil isa-ema süütavad küünlad jõulupuul.

Korraga oli kuulda kolinat ukse taga. Keegi hüüdis:

„Näe, kuidas sa niisuguste asjadega siit madalast uksest mahud sisse?“

Uks avanese ja tuppa sammus jõuluvana, teate niisugune, nagu te neid isegi olete näinud. Käes olid tal tuliueed suusad.

Jõuluvana hüüdis:

„Kus on teil see hoolas koolipoiss, Arno ta nimi?.. Oled tubli poiss, tegid enne jõule hoolega tööd. Hoolsuse märgiks sulle need suusad.“

Arno ehmus rõõmu pärast ega julgenud alul suuske puudutada. Seal julgustas jõuluvana:

„Võta'nd kätte — ega nad nii nõrgad pole, et murduvad. Nad päris tugevad!“

Ei kartnud nüüd Arno enam ühtki nõrka...
A. Köögardal.

Metsa kohkumine.

Lõuna ajal oli kord vaikne ja külm. Hiigla pilvevarjud rändasid vaikselt läbi metsa, alasti puud ei vaadanud enam meie peale. Kadakas kükitas küüraka mehena, puhmadki seisid liikumata soomustatult magava tee veerel. Tihased vaikisid. Ühtki hüüdu, mitte ühtki lindu metsas.

Ja seal tunnen väikest kätt, mis poeb

minu omasse. „Ema,“ ütleb ta kartlikult, „miks ei kohta meie kedagi?“

Ja siis jookseme ära, oma tulnud teed kaudu, aga palju kiiremini kui tulime. Läbi puulatvade kuuleme naeru, hüüdu, lärmitsust.

Tuhanded kiirustavad jalad tulevad kartlikult.

(Ajakirjast „Deutsche Jugend“, 1928.)

Roos ja ööbik.

Roosioks krümustas tallekest nõmmel, see tegi talle lõbu. Tallele aga ei teinud see haiget, sest roosioks oli võtnud tallekeselt ainult kahlu villa. Villakahlu hoidis okas tugevasti teravate sõrmedega.

Seal tuli ööbik ja tahtis ehitada en-

dale pesa. Ta ütles: „Ava käsi ja anna villakahl mulle, ja on minu pesa ehitatud, laulan ma tänuks sulle.“

Ta andis. Ööbik võttis ja ehitas.

Ja kui ta nüüd laulab, siis avab enda rõõmu pärast roos.

(Ajakirjast „Jugendrotkreuz“, 1927.)

Mis tehakse lootusringides.

Kuidas kujunes töö lootusringis.

Meie koolis on liitunud ühte ringi mõne aasta eest asutatud E. N. P. R. koolikoondis ja hiljem juurde tulnud lootusring. Ametlikult kasutame mõlemat nime, igapäevases elus aga ühinenud ringide nime „Edu“. Lihtsuse pärast nimetame siin seda koondunud ringi lootusringiks.

Sügisel tööle asudes võtsime kohe ette muudatused siseelus, vastavalt

„L. J.“ nr. 1 avaldatud lootusringide ümberkorralduse kavale. Kõik endised ringi liikmed loeti algajaks vähemalt üheks kuuks, kõik lootusringi astuda soovijad aga taotlejaks, vähemalt samaks ajaks. Taotlejad algavad kolmandast klassist peale, kuna esimene ja teine klass ei võta meil ringi tööst osa.

Sellel katseajal korraldasime mõne

koosoleku, rääkisime ringi liikme kohustest, tutvusime uue korraldusega, kodukorraga jne.

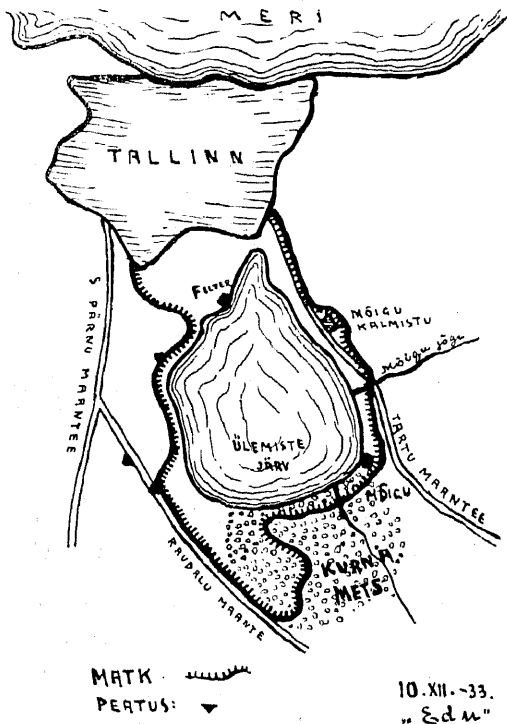
Tähtaja möödumisel oli üldkoosolek ja siis tunnistasime enamiku algajaid täisõiguslikeks liikmeiks, enamiku taotlejaid algajaks. Vastuvõtul arvestati klassijuhatajate arvamusi õpilase edukuses koolitöös kui ka elukommete hinnangus. Ülejäänute vastuvõtu küsimus tuleb kõnesse uuel aastal, kui nad väärikalt edasi jõuavad koolitöös ja on tublid liikme kohuste täitmises. Uusi taotlejaid võtavad vastu rühma juhid.

Töökoosolekud määrasime kord nädalas. Neil koosolekuil arutati üldküsimusi, liikme kohustusi, võistluskirjutuse raamatuga seotud küsimusi (juhi-seid iseseisvaks tööks) jne. Eriti oli neil koosolekuil esialgu päevakorras salgade töökavad, tööle rakendus.

Praegu töötavad meil järgmised salgad:

ajalehe toimetus — 1 („Põhja Täht“),
raamatukogu korraldus — 1 („Valgus“),

sanitaar-salk — 1 („Esimene abi“),

Tallinna linna I algkooli
lootusringi „Edu“ matk
ümber Ülemiste järve
10. detsembril 1933. a.
Matka teostas salk „Loodus“
samblate-samblikude
kogumiseks ning
looduse uurimiseks.

Nüüd järgnes rühmade ja salkade moodustamine. Iga klass (komplekt) moodustas endast rühma, nii oli liikmeil võimalik rohkem autonoomselt teosteda oma klassi piires. Rühmad nimetasime alates vanemast klassist: esimene, teine jne. Rühma juhi ja sellele I ja II abi valis iga rühm iseseisvalt.

Salkade moodustamiseks oli jäetud vabadus, samal ajal aga nimetatud ka mõned aktiivsemad liikmed, kes pidid salku koostama. Viimane võte andis paremaid tagajärgi, asi läks kiiremini. Salga juhi abi valimine ja salgas muude vajalikkude ametite jaotamine toimus salga enda algatusel. Salgad valisid endile tegevusalad ja salga nime ning koostasid töökava.

spordisalku — 4 („Tugevus“, „Sport“, „Sport“..),

kelgutajate salk — 1 („Kelgutaja“),
loodusearmastajate s.—1 („Loodus“),
Matkamise salku — 3 („Põhjanaan“, „Kindel matkaja“, „Matka“),
korrasalk — 1 („Mars“),
mängusalk — 1 („Mäng“),
margikorjajate salku — 3 („Vepsala“, „Mark“, „Viking“).

Veel oleme rääkinud salkadest, mida võiks ellu kutsuda, kuid seni pole see toimunud. Need oleksid: seinalehe toimetus, näite-ilulugemise ja kujutava kunsti.

Salkade töökavas on:

1. Ajalehe toimetus — koostab album-ajakirja.

2. Raamatukogu korraldus — on II rühmal raamatukogu (üle 200 eks.), mis korraldatakse üldiste nõuete kohaselt (kaardisüsteem) ja antakse kasutada kõigile liikmeile.

3. Sanitaar-salk — on õnnetusjuhtumeil abiks kannatajaile, korraldab kooli apteeki, valmistab pulgakesi ja labidakesi, hoolitseb puhtuse eest ruumes jne.

4. Spordisalk — harrastab kergetõustikku, talvsporti, moodustab suvel spordimeeskondi ja korraldab võistlusi.

5. Kelgutajatesalk — teotseb talvspordiga.

8. Korrasalk — hoolitseb korra eest klubiõhtuil, ühisetevõtteil, vahetundidel.

9. Mängusalk — soetab ja harrastab tubaseid mängu.

10. Margikorrajate salk — kogub marke ja korraldab margialbumeid.

Kord nädalas, kesknädala õhtuti kella 17—19 on klubiõhtud, kus kõik soovijad kogunevad omavahelisteks tubasteks mängudeks või salga töödeks. Mänge tuuakse kodunt ja kasutatakse siis rühmades. Koolil on koroon. Klubiõhtuil on kasutada ajakirjad: „Õpilas-

Tallinna linna I algkooli ENPR ja Lootusring „Edu“ 24. nov. 1933.

6. Loodusearmastajate salk — kogub taimi, kive jm. loodusloolisi esemeid, koostab praegu samblate-samblikkude ja talvel haljaste taimede herbaariumi — vastuseks Kaliforniast saadud herbaariumile, korraldab hiljuti suurema matka ümber Ülemiste järve, koostas ümbruse kaardi; teostab lindude söötmist ja looduse kaitset võimalust mööda; kavatses ilustada klassiruumi lilledega ja varustada akvaariumidega kevadel; suvel — kogub ümbruse taimi kooli herbaariumile.

7. Matkamise salk — korraldab lähemaid matku ja pikemaid õpikäike ümbruse tundmaõppimiseks, harrastab liikumissporti.

leht“, „E. Noorte Punane Rist“, „Lootusringi Juht“ jm. Vaatamiseks on portfooliod teistest maadest. Mõnikord on klubiõhtud tööõhtuiks, ilma mängudeta, eriti kui vaja portfooliosid koostada.

Kirjavahetus on Vilno ja Riia koolidega (portfooliod), Kaliforniaga (herbaarium), kodumaa koolidega (Saaremaa) ja ühe Soome kooliga. Rändalbumi saatsime neil päevil ringlema ettenähtud 13 kooli, enamuses tutvusi neis. Jõulukinke kehvematele lastele antakse N. P. R. kaudu, selleks toodi liikmeile täitmiseks karpe.

Salgad on oma siseelus täiesti autonoomsed, alluvad aga üldisele revisjoni-komisjonile. On kavatsus korraldada

salkadevaheline tööde näitus. Salkadel on oma kassa, protokolliraamatud, liikmekaardid, mõnel ka rinnamärgidki (eriti korrasalgal).

Ringi ja rühmade teadete avaldamiseks on teadete koht seinal vastava ilustatud pealkirjaga.

Tähtsamad sündmused ringi elus pa-
neb kirja kroonik.

Liikmete arv ringis on käesoleval ajal: 20 täisõiguslikku ringlast, 45 algajat ja 25 taotlejat. See on umbes 75% õpilasi nende üldarvust, kust liikmeid on (VI, V ja III; puudub IV kl.).

Lootusring „Koidukiire“ esimene „huviõhtu“.

(Sl. „Koidu“ toim. Joh. Saksi kirjutus Haimre sl. „Nädalale“.)

Juba ammu oli kavatsus korraldada huviõhtu, ikkagi jäi see ainult ilusaks mõtteks, mida täita ei läinud korda. Nüüd võeti see aga otsuseks kindla tahtega ja peetigi meie esimene huviõhtu 18. skp. Ettevalmistuseks kulus nädalaid. Huviõhtu algas laupäeval, 18. skp. kell 20 kutsutud külalisile Randvere kooli kõigis kolmes klassiruumis. Kava oli järgmine: 1. Laul „Karsked noored“ (raamatust Noorte töö). 2. Lr. esimehe Sergei Vaga avakõne. 3. Laul „Priius kallis anne“. 4. Ilulugemisi: „Põhjala“, „Hümn mu vanale koolimajale“, „Kevade võit“ ja „Karsked noored“. 5. Pidukõne Elfriide Jusaitis — „Me võime...“ (raam. Noorte töö). 6. Ilulugem. „Mälestus“ (E. Sööt). 7. Üksiklaule harm. saatel: „Tipa, tapa“, „Upa-upa“, „Maga memme marjuke“ ja „Kodu“. Vaheaeg (raadiomuusika). 8. Dramatiseeritud kahekõne „Karjase kauplemine“. Vaheaeg. 9. Dramatis. kuuekõne laulude ja mängudega „Kevade tulek“ (Nurmiku lugemikust). 10. Ilulugemisi „Lahkumise laul“, „Väike kodumaa“ (oma autor Liisi Lipp),

„Ilus oled isamaa!“ (Senni Kross, Haimre algk.) ja „Meie lootusring“ (oma autor Palma Kastein, IV kl.). 11. Laul „Ketra Liisu“ ja „Muru Hansu ainus ingel“. Vaheaeg. 12. Laulumängud — „Vasem, parem“, „Nüüd kevad käes“ ja „Rannaeit“.

Kõik ettekanded õnnestusid. Iseäranis vaimustas publikut „Karjase kauplemine“ ja laulumäng „Rannaeit“. Viimast tuli korrata. Esimesel päeval oli ülemaaline kooliraadio-tund ja sellest päevast jäi huviõhtule ka ühe meie õp. raadio. Meie koolil endal raadiot ei ole. Kaks korona-lauda leidsid laialt tarvitamist. Õhtule ilmus suurem osa kutsutuid. Iga lootusringlase üks vanem oli õhtul prii pääsmega. Võõrad maksid 10 senti ja õpilased 5 s. Üldsissetulekut saime 8 kr. 20 senti. Piduliste meeoleolu oli kogu õhtu väga ülev ja kõik lahkusid heas lootuses, et niisugune huvitav õhtu ei jääks siin viimaseks. Lõpp oli kell 24.

(Randvere algkoolilt, ruumi puudusel kevadel kasutamata jäänud.)

Randvere algkooli lr. „Koidukiir“ aruanne 1932./33. õppeaasta kohta.

Ring asutatud 28. novembril 1931. aastal. Liikmeid aruandeaastal 29.

Juhatuse koosolekuid peetud 7. Töö- ja üldkoosolekuid protokolleeritud 4.

Oktoobris korraldati kabeturniir. 4. III võeti osa karskusvõistluskirjutusest. Auhindu jagati emadepäeval kaheksale õpilasele.

Kirjavahetus jätkus meie ja Haimre algk. V—VI kl. õpilaste vahel.

Seina-ajalehtedele vahetasime kaastööd kolme kooliga: Haimre ja Massu koolid Läänemaal ja linna I algk. Tallinnas.

13. aprillil 1933 ilmus seinaleht „Koidu“ 50. nr. puhul juubelialbum nr. 2, mida paljundasime 60 eks. Seinajalehti seni toimeetatud 66 numbrit.

18. märtsil korraldasime huviõhtu mitmekesise eeskavaga, mis õnnestus hästi ja andis rahalise võimaluse ringile šapirolindi muretsemiseks.

Kassa seis 20. mail 1933. a. kr. 31,62.

Kassas raha samal ajal kr. 6,20.

(Allkirjad.)

Viru-Jaagupi algkooli lootusringil

on praegu 32 liiget — enamik V ja VI kl. õpilasi. Kord nädalas peetakse töökoosolek, kus r. liikmed esinevad referaatidega või ettekandega mõnest kirjanduslikust teosest. Mõnikord esitatakse ka oma vaba loomingut. Antakse välja käsikirjalist ajakirja. Võeti osa VII karskusvõistluskirjutusest. Veebruarikuu lõpul astudes E. Noorte Punase Risti

liikmeks koostati portfoolio ühele Ungari koolile. Kavatakse kohe lähemal ajal astuda kirjavahetusse ka ühe kodumaa kooliga. Talvel hoolitseti lindude eest. Kord nädalas loetakse ühiselt tellitud ajakirju: Laste Rõõm, Õpilasleht, Eesti Noorte Punane Rist, Eesti Noorus. Kavatsusel on ringi aastapäeva ja emadepäeva pühitsemine. *Hooldaja.*

Oru algkooli lootusring „Põhjala“

(Läänemaal) töötas möödunud aastal 32 liikmega. Ringi tulud olid kr. 36.17, kulud — kr. 29.80. Praegu on ringil raha kr. 6.37.

Tegevusaasta jooksul on ring korraldanud peakoosolekuid 2, juhatuses koosolekuid 9, kirjandusõhtuid 1, valguspildi-õhtuid õpilasile 3 ja täiskasvanuile 3, kinoõhtuid 1 ja alkoholita jookide kursusi 1. Ring andis välja seina-ajalehte „Päikesekiirt“ 22 numbrit. Ringi korraldusel oli liikmeile avatud lugemislaud. Sügisel korraldas ring spordivõistlused.

Käesoleva aasta töökava on järgmine: 1. Seina-ajalehe väljaandmine. 2. Alkoholita

jookide kursuste korraldamine. 3. Lugemislaua korraldamine. 4. Kirjandusõhtute korraldamine. 5. Jalutuskäikude korraldamine. 6. Spordiabinõude muretsemine. 7. Spordivõistluste korraldamine. 8. Valguspildi- ja kinoõhtute korraldamine. 9. Deklamatsioonide võistlus. 10. Ajaviitemängude korraldamine. 11. „Päikesekiire“ albumi väljaandmine. 12. Loteriide korraldamine.

Kõigile kaasvõitlejatele head töötahet soovides

*Oru algkooli lootusring „Põhjala“
juhatus.*

Orul, 6. nov. 1933. a.

Oru algkooli lootusring „Põhjala“. Keskel ringi vanem A. Vana.

Eipri 4-kl. algkoolis

töötab lootusring 8-dat aastat ja Noorte Punase Risti koondis 4-dat aastat. Lootusring on vaheldamisi osa võtnud võistlustöödest ja võtab osa ka käesoleval aastal 15 õpilasega.

Käesoleva kooliaasta töökava: 1) Ajakirja „Kuldkiired“ välja anda iga kuu tagant.

2) Teha käsitöid. 3) Korraldada 1. detsembril mälestusõhtu. (Kavas: laule õpil. Hilja S. juhatusel, ilulugemisi õpil. Elsa T. juhatusel, mängu ja võimlemisi õpil. Helga K. juhatusel ja kõne koolijuhatajalt. 4) Korraldada vaestele jõulupuu kinkidega. 5) Korraldada lindudele jõulupuu. 6) Kutsuda naaberkoolid

sulesõtta ja luua ka linnakoolidega sõprusid, kui saab. 7) Korraldada vaatlusi taimede, ilmastiku ja maa kohta. 8) Pidada igal neljapäeval koosolek. 9) Võtta võistluskirjutusest osa. 10) Korraldada kevadel lõpp-pidu väljas.

Palume mõne lõuna kooliga kirjavahetust, kui see on võimalik. Edaspidi saadame töid, et aga jõulud lähedal, siis saadame Eipri IV-kl. õpilaste poolt koostatud näidendi „Ats ja

aabits“. Näeksime heameelega, et mõni osa sellest ilmuks „Lootusringi Juhis“.

Eipri lootusringlased.

14. XI. 33. a.

Näidend „Ats ja aabits“ on koolilugemiku järgi lavastatud ja küllalt õnnestunud. Et ta aga lugemiku kaudu kõigile kättesaadav, siis ei saa seda ajakirjas avaldada. Soovitame teistelegi lootusringlastele seda pala lavastada, on selleks väga kohane. *Toimetus.*

Ratva algkooli lootusring „Koit“

(Virumaal) korraldas 2. okt. k. a. sügispeo. Kavas oli A. Kitzberg'i lastenäidend „Kaval-Ants ja Vanapagan“, laulumänge, lastekooriga laule ja ilulugemisi. Peost osavõtt oli haruldaselt elav, mille tõttu ka sissetulekuga täiesti rahule jäadi.

Nüüd on lootusringlased juba tööle asunud. Töökoosolekuid peetakse teisipäeviti, üle kahe nädala. Eeloleval aastal otsustati jätkata album-ajakirja „Koidu“ väljaandmist, võtta osa VIII võistlusõpingust ja korraldada pidu-

õhtu, mille sissetulek läheks kevadise õpireisi heaks.

Agaralt loetakse „Õpilastele“. Peale selle on tellitud veel „Lootusringi Juht“ ja „Laste Rõõm“. Võistlusõpinguks tarvisminevad raamatukesed ja lootusringlaste rinnamärgid tellitakse ringi kulul.

Lootusringil on k. a. 30 liiget. Ka vilistlased töötavad võimalust mööda kaasa. Hool-dajaks on õp. Salme Siil.

Haimre algkooli lr. „Koidukiire“ tegevusest.

Tegevust alustati 1933. a. 25. oktoobril, E. N. P. R. juubeli puhul piduliku koosolekuga, ühtlasi oli sama päev ka lootusringi kaheaastase kestvuse mälestamise päevaks.

Esimene üldkoosolek oli küll juba 10. oktoobril, kus räägiti ja aruteldi üldiselt tänavusest töökorraldusest, eriti uue lr. dokukorra puhul.

Leiti olevat soovitav korraldada kahekuine katseag liikme kandidaatidele või algajale, kes liikmeks astuda tahavad, suuremaid erinevusi esialgu mitte tarvitusele võtta. Sellekohaselt oligi uute liikmete pidulik vastuvõtmine lootusringi üldkoosolekul 1. detsembril, s. o. 2 kuud peale esimest koosolekut. Liikmeks astus 20 õpilast, peamiselt IV, osalt ka VI klassist.

Enne vastuvõtmist korraldati katsed. Algasid pidid teadma: paragrahve lootusringi ja E. N. P. R. koondise põhikirjast, mis käsitlevad lootusringi ja koondise sihte ja liikmete kohuseid. Kirjalikult vastati kahele küsimusele: 1) Miks tahan astuda lootusringi liikmeks ja 2) mis on mulle meeldinud lootusringi töös. Peamiselt võeti aga arvesse iga algaja üldist tublidust.

Üldkoosolekul ütlesid algajad kooris väikese töötuse: „Tahame olla tublid lootusringlased. Tahame püüda kõike, mis hea, aus ja õiglane, et meist võrsuksid tublid ja terved eesti türed ja pojad, kes õnneks on me väikesele maale.“ Peale selle kirjutas igaüks oma nime „kuldraamatusse“.

Osa lootusringlasi on uue põhimääruse kohaselt rühmitunud salkadesse. Nii on moodustatud 3 spordisalka, 2 looduskaitse salka. Ühes salgas töötasid liikmed välja käsud, mis lühidalt ja selgelt peavad liikmeile meelde tulema nende kohustusi.

Lootusringi töökoosolekuist, mis peetakse igal teisipäeval, võtavad osa kõik liikmed. Seal valmistatakse ühiselt võistluskirjutuseks või arutatakse muid päevaküsimusi. 19. det. on kohus varblase üle, mille algatas „Õpilastele“. Korraldati G. Suits'u austamis-aktus lootusringi vilistlaste kaastegevusel. Jätkatakse seinalehe „Nädala“ toimetamist. Toimetavad kordamööda IV, V, VI kl. Jõuluks koostati „Edu“ jõulualbum. Paljundatud ajakirja pole olnud võimalik välja anda paljundamisaparaadi puudumisel. Kavatakse muretseda opalograaf. Kirja- kui ka seinalehe materjalide vahetuses ollakse Randvere algkooliga Saaremaalt, peale selle Jäärja-Alliku ja Pornuse algkooliga.

Välismaadest ollakse portfoolide vahetuse ühe Prantsusmaa ja ühe Ungari kooliga. Kavatsusel on sidemeid luua Soomega.

On soetatud oma raamatukogu, kuhu muretsed paari aasta jooksul 2 sarja „Looduse“ kuldraamatut, kavatsusel jõuluks muretseda 3 sari. Sissetulekuid on saadud liikmemaksude kõrval kooperatiivist, mis allub lootusringile. Paari aastaga on kooperatiiv ülejääki andnud kr. 120.

Kõikide lootusringlaste lemmikuks on väike „Krillu“ — meresiga, kes omandati ühelt loomade rändnäituselt. Kaua oli Krillu saatus kaalul, sest kõik klassid tahtsid teda endale. Lõpuks lepiti kokku, et jääb VI kl. looduskaitse salgale, kes temale ka nime pani.

Juba möödunud kevadel otsustati asutada lootusringi vilistlasrühm, kuid teoks sai see kavatsus käesoleval sügisel. On peetud kolm koosolekut, kus on rajatud tegevuse sihtjooni ja koostatud töökava. Kavatsesi korraldada seltskondliku kasvatusõpingu, kuid et Haridusliidul kõik raamatute komplektid selle

küsimuse kohta välja laenatud, otsustati esialgu korraldada kõneoskuse õpiring. Töökoosolekuid otsustati pidada iga kahe nädala tagant. Kavatsusel on koostada kevadeni 2 vilistlas-albumit, teha kaastööd lootusringi seinalehele „Nädalale“, korraldada koosviibi-

miisi koos lootusringi-perega, õppida seltskondlikke mängu, koostada eriline nimekiri kohalikus avalikus raamatukogus leiduvaist raamatuid, et leida endale tarvilikku lugemist, korraldada kevadel aiavilja kasvatamise võistlus ja kaunistada koduümbrust.

Noorte töid.

Jõuluvana seiklusi.

Jõuluvana astus raskel sammul mööda linna-äranavat. Ta oli otsustanud külastada linna-lapsi enne kui maalapsi. Nüüd pidas ta nõu, kuhu kõigepealt sisse astuda. Nägi üle tänava uhket maja. Astus trepile ja tõmbas ukse-kella. Avanes uks kettide kõliseses ja ukse vahele ilmus kõõgitudruku askeldusist punane nägu: „Hr. advokaadi kõnetunnid on möödas ja kerjajale me midagi ei anna.“ ütles ja lõi ukse jõulumehe nina ees paukudes kinni. „Halb algus,“ arvas jõuluvana ja sammus edasi. Nägi üht suurt silti — korralvalve jaos-kond. Arvas: „Lähen teen õige ka truudele korralvalvuritele jõulurõõmu.“ Astus sisse. Unine valvur ehmus laua tagant ülesse: „Ee-ee, mis Teil vaja?“ — „Olen jõulumees.“ — „Tea kes see niisuke on, vist mõni kahtlase elukutsega inimene. Peaks õige ta isiku kind-laks tegema.“ Ning käratas valjusti: „Teie isikutunnistus!“ Kahjuks puudus see jõulu-mehel. „Olete vahistatud, kuni selgub teie isik.“ Jõulumees jahmus: „Nüüd see vast algab,“ arvas. „Mis on teie seljakotis?“ — „Jõulu-kingid.“ — „Soo-oh, vaatame järgi.“ Valvur avas koti. Esimeseks puutus talle pihku hulk lasteraamatuid. „Huh,“ arvas valvur, „arvatavasti riigivastane poliitiline kihutuskirjandus. — Ja mis on siis veel see?“ pörutas ähvardavalt valvur. Ta hoidis peos väikest, vedruga üleskeeratavat autot. Jõulu-vana ei teadnud, mida vastata. „Ah, arvata-vasti on see põrgumasin,“ ehmus valvur ja pani selle ruttu ja väga ettevaatlikult põran-dale. Ja jätkus tuhimine jõuluvana kotis. Mis sealt küll ei leitud. Küll gaasipomme, küll sõjariistu ja püssirohtu. Küll igasugu

muud kahtlast kraami. Ta koostas kohe aru-ande ja tahtis saata selle pärast ülemusele läbivaatamiseks, lootes, et on tabanud tähtsa kurjategija. „No, oma viis või kuus aastat on tal ikka kindel,“ pomises ta. Jõuluvana oli tõsisel hädas.

Kuid meie armsale Jumalale ei meeldinud see. Ta ei tahtnud, et palju häid lapsi jääksid kinkidest ilma. Korraga tõstis ta oma väikese sõrme. Kohe tõusis tuul, mis puhus läbi lah-tise õhuakna jaoskonna kantseleisse, tuisates laiali kõik paberid. Ruttu haaras valvur neid üles korjama. Kui ta ümber pööris, et vangi järele vaadata, polnud seda enam seal. Valvur oli imestusest keeletu, sest kust võis tema teada, et armas Jumal oli jõuluvana tõstnud ülesse enda juurde pilvise. Seal ta nüüd seis-is ja armas Jumal ütles talle naljatavalt: „Sul ei vea sugugi. Võta nüüd kuulda minu nõu. Enne kui astud kuhugi sisse, vaata jä-rele, kas seal on ka lapsi. Sest ainult lastele oled sa oodatud.“ Jõuluvana järgiski Jumala nõuandele. Ta astus jälle alla maa peale. Kohe pani ta tähele, et ühel suurel majal olid aknad valgustatud ja seest kostis laste laulu. Jõulumees astus ligi ja jäi ukse taha kuula-tama. Lauldi parajasti „Jõulumees tuleb ja koputab...“ Äkki kostiski koputus. Ukse avanedes astus sisse jõuluvana. Rõõm oli üldine. Jõulumeeski oli peale läbielatud vint-sutusi üliõnnelik.

Nüüd saadab ta igal aastal enne pöialpoisi vaatama, kas on head lapsed, et mitte sattuda jälle säärasesse ebamugavasse seiklusesse.

*Jaam Littover, 13-aast.
Haimre algk. VI kl.*

Merest.

Seal eemal, meie kadakase karjamaa taga asub meri. Ta vägev kohin kostab juba kau-gele. Sinetav veepind on täis vahulisi laineid, mis paisatakse tormi ajal rihvasele rannale, kuhu jäävad suured vahupeenrad.

Hiiglane rind on rahu. Tuisates tõttab idatuul üle mere. Kajakad keerlevad kilja-tades õhus, laskudes mõnikord vees asuvaile kividele puhkama. Ikka valjumaks muutub tuul ja lainete lakad tõusevad kõrgemale. Juba tulevad mõned piisad vihmagi ja tuul aina paisub. Kalamehed tõttavad kiirustades rannale, sest nad ei jaksa enam hiigelvee-

vallidega maadelda: väike paat õõtsub laine-tes nagu ujuv lind, tõustes vahest lainete har-jale ja kadudes siis jälle sügavasse nagu kuristikku...

Meri, kui palju puhkab su põues inimesi, kes leidnud seal külma ja märja haua?! Kui paljud lapsed on sinna kaotanud oma armsa isa, kui paljud naised oma mehe, kui paljud õed kurdavad oma vendi?

Ja ega sa vist tänagi jätnud võtmata ohvrit, sest kogu päeva ja öö on ju mölla-nud torm. —

*Aino K. VI kl. 14 a.
(Audla algk. õpil. ajak. „Põhjatäht“.)*

Talv.

*Tali on saabunud hanged ja mäed
hünd nüüd sajab, aia äärde ajab.*

*Vihaselt vingudes puhub nüüd tuul,
oksi ta murrab kuivanud puult.*

(Saue algkool, Linda K. VI kl. 15 a.)

Kirjavahetuse soove.

Eipri algkooli lootusring soovib kirjavahetust mõne lõunapoolsema kooliga.

Adress: Väike-Maarja.

Kroonika.

Eesti Karskusliidu teateid.

7. det. peeti järjekorraline E. Karskusliidu juhatusel koosolek. Muuseumis otsustati seal kontakti ja koostöö loomiseks töösturite ja kaubanduslike ühikute ringkondadega kokku kutsuda Tartu juhtivate tööstus- ja kaubandustegelaste nõupidamiskoosolek. Tuleval suvel kavatsatud karskuskongress otsustati ära jätta ja selle asemel korraldada jaanipäeva ümbruses tegevlaste kursust ja suvikonverentsi ühes asemikkudekogu koosolekuga. Noorsoo Karskusliit omal algatusel seekord suvipäevi ei korralda, vaid ühineb Eesti Karskusliidu poolt korraldatavate päevadega. Jõuluvaheajal otsustati kokku kutsuda Liidu osakondade juhatajate ja instruktorite nõupidamine osakondade küsimuste arutamiseks. Registreeriti veel hiljuti asutatud Uusna karskustoimkond ja vahetati mõtteid kristliku karskustöö korraldamise kohta, jättes küsimuse esialgu lahtiseks. Noorsoo ja Naiste Karskusliidule lubati kirjanduse näol toetust.

Käsiraamat karskusorganisatsioonide liikmeile.

Eesti Karskusliidu poolt saadetakse kõigile tema organisatsioonide liikmeile jõuluks eriline „Liikmekäsiraamat“, mis selgitab karskusküsimuse algmõisteid ja annab organisatsioonide liikmeile tarvilikku informatsiooni. Käsiraamatu on koostanud Liidu

sekretär E. Kubjas. Raamatu saatmiseks on palutud kõigilt organisatsioonidelt liikmete nimestikud. Edaspidi saadetakse igaks jõuluks liikmeile mingi raamat, mis oleks ka teatavaks vastutasuks liikmemaksu eest. Üldse tahab Liit edaspidi ka just organisatsioonide üksikliikmetega tihedamat kontakti pidada.

Veel enne jõulu ilmub trükist E. Karskusliidu ja Noorsoo Karskusliidu ühisel väljaandel laulik nime all „Ühislaulvara“, mis sisaldab 160 üldlauldavat laulu. Lauliku on toimetanud E. Kubjas, E. Treu ja J. Tõlp. Lauliku hinnaks tuleb 25 senti.

Asjade loterii 10-sendiliste pileetidega 1500 krooni koguväärtuses loositi 17. detsembril, määratud tähtajal. Võitude nimekiri saadeti kõigile pileetide müüjatele ning saadetakse ka kõigile soovijaile. Võitude väljamaksmine lõpeb 1. veebruaril k. a.

XX üleilmaline karsuskongress

peetakse eeloleval suvel Londonis, 30. juulist kuni 3. aug. Praegu on käsil kava viimistlemine. Mõned päevad pärast üleilmalist kongressi järgneks Kopenhaagenis põhjamaade karskuskongress. Mis määraval või kuidas Eestil võimalik neist kongressidest osa võtta, ei ole veel selge.

Toimetusele saadetud kirjandust.

„Eesti Noorte Punane Rist“ nr. 1, 2, 3, 4.

„Aed“ nr. 10, 11, 12.

„Õpilasleht“ nr. 1—13.

„Loodusevaatleja“ nr. 5, 6.

„Eesti Noorus“ nr. 10, 11, 12.

„Arenge“ nr. 1, 2.

„Hiis“ nr. 4.

„Kevadik“ nr. 4—5.

„Külvaja“ nr. 7—8.

Käsiraamat karskusorganisatsioonide liikmeile. E. Kubjas. E. K. L. kirjast. Tartus 1933, lk. 36, hind 10 senti.

„Eesti Noorte Punane Rist“ 1923—1933. E. N. P. R. kirj. Tall. 1933, lk. 56.

Lugejaile.

Käesoleva kaksiknumbri ilmumine oli tingitud piiratute eelarvest. Järgmine number ilmub veebruari lõpus ja toob juhiseid võistluskirjutuseks.